

دوره یازدهم قانون گذاری

جلسه ۲۱

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

بانضمام متن قوانین

چهارشنبه ۲۵ اسفند ماه ۱۳۱۶

شماره مسلسل - ۸۲۰

چاپخانه مجلس

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز چهارشنبه ۲۵ اسفند ماه ۱۳۱۶ *

فهرست مطالب

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - تصویب پیمان سعدآباد
- ۳ - تصویب عهدنامه سرحدی ایران و عراق
- ۴ - تصویب عهدنامه مودت ایران و عراق
- ۵ - تصویب عهدنامه تسویه مسالمت آمیز اختلافات بین ایران و عراق
- ۶ - تصویب عهدنامه مودت و حکمت بین ایران و مجارستان
- ۷ - شور و تصویب بودجه سال ۱۳۱۷ مجلس شورای ملی
- ۸ - تصویب سه فقره مرخصی
- ۹ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

(مجلس دو ساعت پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس پنجشنبه ۱۹ اسفند ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند **

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ (گفته شد - خیر) صورت مجلس تصویب شد .

[۲ - تصویب پیمان سعدآباد]

رئیس - شور دوم گزارش کمیسیون امور خارجه راجع به پیمان سعدآباد مطرح است . گزارش کمیسیون قرائت می شود :

کمیسیون امور خارجه لایحه شماره ۲۹۸۴۷ دولت راجع به پیمان سعدآباد را با حضور آقای کفیل وزارت امور خارجه برای شور دوم مطرح نموده و چون اعتراضی در

موقع شور اول نرسیده بود کمیسیون گزارش اولیه خود را که مبنی بر موافقت با ماده واحده پیشنهادی دولت بود تأیید نموده و گزارش آن برای تصویب تقدیم می شود .

رئیس - عین ماده واحده پیشنهادی دولت قرائت میشود :
ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه عدم تعرض بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی افغانستان و دولت جمهوری ترکیه و دولت پادشاهی عراق را که مشتمل برده ماده است و در تاریخ ۱۷ تیرماه ۱۳۱۶ مطابق ۸ ژویه ۱۹۳۷ در قصر سعدآباد بامضاء رسیده است تصویب مینماید
رئیس - در مواد يك و دو و سه و چهار و پنج و شش

* عین مذاکرات مشروح سی و یکمین جلسه از دوره یازدهم قانون گذاری

(مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین با اجازه - آقایان : ارباب کیخسرو - اصفهانی - دبیر سهرابی - طهرانچی

یدغائبین بی اجازه - آقایان : صدر - مهدوی - دکتر جوان - شیرازی - حاجی ملک - معصم سنگ - دکتر سنگ - معتمدی

رآمدگان بی اجازه - آقایان : منصف - یقوانی - نیکپور

و هفت و هشت و نه و ده اعتراضی نرسیده است در کلیات ثانی نیز اعتراضی نرسیده موافقین با ماده واحده پیشنهادی دولت قیام فرمایند .

(عموم نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد .

[۴ - تصویب عهدنامه سرحدی بین ایران و عراق]
رئیس - شور دوم گزارش کمیسیون امور خارجه راجع بعهدنامه سرحدی بین دولتین ایران و عراق مطرح است گزارش کمیسیون باطلاع آقایان میرسد :

کمیسیون امور خارجه لایحه شماره (۲۹۸۴۳) دولت راجع بعهدنامه سرحدی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عراق را برای شور دوم باحضور آقای کفیل وزارت امور خارجه مطرح نموده و چون در موقع شور اول اعتراضی نرسیده بود کمیسیون موافقت خود را با عین ماده واحده پیشنهادی دولت تأیید نموده اینک گزارش آن برای تصویب مجلس تقدیم میشود .

رئیس - عین ماده واحده پیشنهادی دولت قرائت میشود ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه سرحدی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عراق را که مشتمل بر شش ماده و یک پرتکل است و در تاریخ سیزدهم تیر ماه ۱۳۱۶ مطابق چهارم ژویه ۱۹۳۷ در طهران بامضاء رسیده است تصویب مینماید .

رئیس - در مواد يك و دو و سه و چهار و پنج و شش و همچنین در پرتکل ضمیمه اعتراضی نرسیده است در کلیات ثانی نیز اعتراضی نرسیده است موافقین با ماده واحده پیشنهادی دولت قیام فرمایند

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد .

[۴ - تصویب عهدنامه مودت بین ایران و عراق]
رئیس - شور دوم گزارش کمیسیون امور خارجه راجع بعهدنامه مودت بین دولتین ایران و عراق مطرح است قرائت میشود :
کمیسیون امور خارجه لایحه شماره ۲۹۸۴۱ راجع

عراق را که مشتمل بر ۲۴ ماده است و در تاریخ دوم مرداد ماه ۱۳۱۶ مطابق ۲۴ ژویه ۱۹۳۷ در طهران بامضاء رسیده تصویب مینماید .

رئیس - در مواد يك و دو و سه و چهار و پنج و شش و هفت و هشت و نه و ده و یازده و دوازده و سیزده و چهارده و پانزده و شانزده و هفده و هیجده و نوزده و بیست و بیست و یک و بیست و دو و بیست و سه و بیست و چهار و همچنین در کلیات ثانی اعتراضی نرسیده است آقایان موافقین با ماده واحده پیشنهادی دولت قیام فرمایند .

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد .

[۶ - تصویب عهدنامه مودت و حکمیت بین ایران و مجارستان]
رئیس - گزارش کمیسیون امور خارجه برای شور دوم راجع بعهدنامه مودت و حکمیت بین دولتین ایران و مجارستان مطرح است . گزارش کمیسیون قرائت میشود :
کمیسیون امور خارجه لایحه شماره ۵۳۵۰۶ دولت راجع بعهدنامه مودت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی مجارستان را برای شور دوم با حضور آقای کفیل وزارت امور خارجه مطرح نموده چون اعتراضی در شور اول نرسیده بود کمیسیون موافقت خود را با عین ماده واحده پیشنهادی دولت تأیید نموده و اینک گزارش آن برای تصویب تقدیم میشود .

رئیس - عین ماده واحده پیشنهادی دولت قرائت میشود :

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه مودت و حکمیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی مجارستان را که مشتمل بر پنج ماده و یک پرتکل اختتامیه است و در تاریخ ۱۸ دسامبر ۱۹۳۷ مطابق ۲۷ آذر ماه ۱۳۱۶ در طهران بامضاء رسیده تصویب مینماید .

رئیس - در مواد يك و دو و سه و چهار و پنج و همچنین در پرتکل اختتامیه و نیز در کلیات ثانی اعتراضی نرسیده است موافقین با ماده واحده پیشنهادی دولت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد .

[۷ - شور و تصویب بودجه سال ۱۳۱۷ مجلس شورای ملی]
رئیس - بودجه سال ۱۳۱۷ مجلس مطرح است . گزارش کمیسیون محاسبات خوانده میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

کمیسیون محاسبات باحضور آقایان مباشرین لایحه شماره ۱۱۵۹ کارپردازی راجع ببودجه سال ۱۳۱۷ مجلس شورای ملی را تحت شور و مذاقه قرار داده و با توضیحاتی که از طرف کارپردازی در اطراف ارقام آن داده شده با عین مواد پیشنهادی کارپردازی موافقت حاصل شده اینک گزارش آن برای تصویب مجلس تقدیم میشود .

بودجه یکساله یکهزار و سیصد و هفده مجلس شورای ملی ماده اول - برای مقرری و هزینه دوازده ماهه سال هزار و سیصد و هفده مجلس شورای ملی مبلغ هفت میلیون و پانصد و هفتاد و هفت هزار و ششصد و چهل ریال (۷۵۷۷۶۴۰ ریال) موافق قهره ۱ تا ۴ پیوست اعتبار به کارپردازی مجلس داده میشود

ماده دوم - برای حقوق و هزینه دوازده ماهه چاپخانه مجلس مبلغ دو میلیون و دویست هشتاد و دو هزار و سیصد و شصت ریال (۲۲۸۲۳۶۰ ریال) موافق قهره (۱) و (۲) پیوست اعتبار بکارپردازی مجلس داده میشود

ماده سوم - مجلس شورای ملی بکارپردازی مجلس اجازه میدهد در آمد چاپخانه مجلس و باغ بهارستان را جزو جمع محاسبات مجلس محسوب دارد

رئیس - مذاکره در کلیات است آقای روحی

روحی - موافقم

رئیس - آقای زوار

زوار - موافقم

رئیس - مخالفی نیست . رأی گرفته میشود بورد در

شور مواد موافقین قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد . ماده اول قرائت میشود :

(دوباره خوانده شد)

ماده اول - برای مقرری و هزینه دوازده ماهه سال هزار و سیصد و هفده مجلس شورای ملی مبلغ هفت میلیون و پانصد و هفتاد و هفت هزار و ششصد و چهل ریال (۷۵۷۷۶۴۰ ریال) موافق فقره ۱ تا ۴ پیوست اعتبار بکار پردازی مجلس داده میشود.

رئیس - آقایان موافقین قیام فرمایند.
(اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم قرائت میشود:
(اینطور خوانده شد)

ماده دوم - برای حقوق و هزینه دوازده ماهه چاپخانه مجلس مبلغ دو میلیون و دویست و هشتاد و دو هزار و سیصد و شصت ریال (۲۲۸۲۳۶۰ ریال) موافق فقره (۱) و (۲) پیوست اعتبار بکار پردازی مجلس داده میشود.

رئیس - موافقین با ماده دوم قیام فرمایند.
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سوم قرائت میشود:
(اینطور قرائت شد)

ماده سوم - مجلس شورای ملی بکار پردازی مجلس اجازه میدهد در آمد چاپخانه مجلس و باغ بهارستان را جزو جمع عسبات مجلس محسوب دارد.

رئیس - موافقین با ماده سوم قیام فرمایند.
(اغلب بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. مذاکره در کلیات دوم است.

(مخالفتی نیست). موافقین با مجموع مواد قانون بودجه مجلس وزقه سفید خواهند داد.
(اخذ آراء بعمل آمده ۱۱۹ ورقه سفید شماره شد)
رئیس - عده رأی دهندگان ۱۱۹ با اتفاق آراء تصویب شد.

[۸ - تصویب سه فقره مرخصی]

رئیس - سه نمره گزارش از کمیسیون عرایض و مرخصی رسیده است قرائت میشود:

(خبر مرخصی آقای دکتر اهری بشرح ذیل خوانده شد)
آقای دکتر اهری درخواست ۲۰ روز مرخصی از تاریخ ۱۴ فروردین ۱۳۱۷ نموده و کمیسیون عرایض با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای دکتر اهری قیام فرمایند.

(اغلب بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. خبر دیگر

(اینطور خوانده شد)

آقای اوحدی درخواست بیست روز مرخصی از تاریخ چهاردهم فروردین ۱۳۱۷ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض واقع شده اینک گزارش آن بعرض میرسد.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای اوحدی قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. خبر دیگر

(بشرح آتی قرائت شد)

آقای نمازی درخواست هشت روز مرخصی از تاریخ هشتم اسفند ۱۳۱۶ نموده اند و کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای نمازی قیام فرمایند.
(اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. اگر تصویب فرمائید نیم ساعت تنفس داده شود بعد مجلس مجدداً تشکیل شود.

(در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و بقاصلة یکساعت و نیم مجدداً تشکیل گردید)

[۹ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - اگر اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم

(صحیح است) جلسه آینده فردا پنجشنبه ۲۶ اسفند ماه سه ساعت بعد از ظهر دستور لوایح موجوده

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

اسامی رأی دهندگان - آقایان: ابراهیمی دیگی - دکتر انعم - محمدرضا اردبیلی - ارگانی - آزادی - محمد تقی اسفندیاری - فرج الله آصف - دکتر آصف تاج بخش - اعتبار - اعتصامزاده - اعظم زنگنه - انجمنی - افشار - اقبال - اوحدی - اورنگ - دکتر اهری - بوداغبان - مرتضی بیات - بیات ماکو - پارسا - عطاءالله پالیزی - هدایت الله پالیزی - پناهی - تربیت - توانا - تولیت - ثقة الاسلامی - جرجانی - جلالی - کاظم جلیلی - موسی جوان - جهانشاهی - حبیبی - خلیل حریری - حریری طلوع - حمزه ناش - حیدری - خواجوی - خواجه نوری دادور - دبستانی - دولتشاهی - دهستانی - ذوالقدر - رضوی - رفعی - روحی - رهبری - زوار - ساکینیان - ابراهیم سبعمی - دکتر عطاء الله سبعمی - دکتر سنگ - شاهرودی - شهابنگ - شجاع - شه دوست - صدر - صفاری - صفوی - دکتر ضیاء - طالش رحمت سبعمی - دکتر طاهری - محمد طباطبائی - طباطبائی نائینی - محمود عزیزی - حسن عاوی - دکتر غنی - حسین ناطمی - قنوجی - فخر طباطبائی - غلامحسین فرشی منصور قرآکز لو - دکتر قزل اباغ - کازرونیان - کاشف - فتح الله گودرزی - حبیب الله لاریجانی - مجدضیائی - محبط - مخبرفرهنگ - مرآت مرآت اسفندیاری - مزه می - مسعودی - مسعودی خراسانی - عیسی مشار - مشیردوانی - مضمون سنگ - محمد تقی منتضدی - معادل - معینی - مقدم مکرم افشار - ملابری - دکتر ملکزاده - ملکزاده آملی - ملک مدنی - منصف - موقر - مولوی - مؤید احمدی - مؤید ثابتی - مؤید قوامی - میرزائی محمودفاسری - ناهید - نراقی - نقابت - نمازی - نوابزردی - نوبخت - دکتر قحمان نهورای - دکتر نیرومند - محمود کیل - علی وکیلی - هدایت - هراز

قانون

تصویب عهدنامه عدم تعرض بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی افغانستان و دولت جمهوری

ترکیه و دولت پادشاهی عراق

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه عدم تعرض بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی افغانستان و دولت جمهوری ترکیه و دولت پادشاهی عراق را که مشتمل بر ده ماده است و در تاریخ ۱۷ تیر ماه ۱۳۳۶ مطابق ۸ ژوئیه ۱۹۲۷ در قصر سعد آباد بامضاء رسیده است تصویب مینماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن عهدنامه ضمیمه است در جلسه بیست و پنجم اسفند ماه یک هزار و سیصد و شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

عهدنامه عدم تعرض

مقدمه

اعلیحضرت هنایون شاهنشاه ایران

اعلیحضرت پادشاه افغانستان

اعلیحضرت ملک عراق

و حضرت رئیس جمهوری ترکیه

نظر به تمایلی که در فراهم ساختن محیطات صلح و آرامی و داد و ستد و تحسین روابط بین خود با تمام وسائلی موجوده خود دارند و برای تأمین و استقرار صلح و امنیت در شرق نزدیک بوسیله تفاهات تکمیلی در حدود مناطق جاذبه نخل و برای کمک بصلح عمومی و برای ایفاء بوظایفی که بموجب عهدنامه تحریم جنگ مورخ ۲۷ اوت ۱۹۲۸ پارسی و عهد دیگر که در آنها شراکت نموده اند متقبل شده اند و تماماً بامیثاق جامعه ملل و عهدنامه تحریم جنگ موافقت دارند به این تصمیم نمودند که این عهدنامه را منعقد نمایند و بر طبق این منظور نمایندگان مختار خود را بقرار ذیل:

اعلیحضرت هنایون شاهنشاه ایران: جناب آقای عثمانی سمیع وزیر امور خارجه ایران

اعلیحضرت پادشاه افغانستان: جناب آقای فیض محمد خان وزیر امور خارجه افغانستان

اعلیحضرت پادشاه عراق: جناب آقای دکتر ناجی الاصلی وزیر امور خارجه عراق

حضرت رئیس جمهور ترکیه: جناب آقای دکتر توفیق رشدی اراس وزیر امور خارجه ترکیه تعیین نموده اند

و مشار الیهم بعد از ارائه اختیار نامه های خود که بطور مرتب تنظیم شده بود در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند.

ماده ۱

دول متعاهد متعهد میشوند که سیاست عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر را تعقیب نمایند.

ماده ۲

دول متعاهد معظمه صریحاً متقبل میشوند که مصونیت حدود مشترک یکدیگر را کاملاً محترم بشمارند و در صورت

ماده ۳

دول متعاهد متعظمه موافقت مینمایند که در کلیه اختلافات بین المللی که با منافع مشترک آنها مربوط باشد با یکدیگر

مشورت نمایند.

ماده ۲

هر يك از دول متعاهد در مقابل يكديگر متعهد است در هیچ مورد خواه به تنهایی و خواه بمعیت يك یا چند دولت دیگر به هیچگونه عملیات متجاوزانه بر علیه يكديگر مبادرت ننمایند.

اول - اعلان جنگ

دولت متعاهد بواسطه قوای مسلح يك اعلان جنگ حق ندارد. اعلان جنگ با عتدای دیگر به وسیله قوای مسلح متجاوزانه یا هوائی حتی بدون اعلان جنگ یا بستن و یا بهوا پیمانهای محکمت دیگر چهارم - کمک یا همراهی مستقیم و یا غیر مستقیم به متجاوزان متعاهد ممنوع است. متعاهدین در هیچ مورد عملیات متجاوزانه متعاهدین را در هیچ وجه مساعدت نمائند. اقدامات متجاوزانه متعاهدین در هیچ وجه متعاهدین را در هیچ وجه مساعدت نمائند.

۲ - اقدام در اجرای ماده ۱۶ میثاق جامعه ملل

۳ - اقدام در اثر تصمیم متخذة بتوسط مجمع عمومی یا شورای جامعه ملل یا برای اجرای بند ۷ ماده (۱۵) میثاق جامعه ملل مشروط بر اینکه در مورد اخیر این اقدام بر ضد دولتی بعمل بیاید که بدو آمبادرت به شمول نموده باشد.

۴ - مساعدت بدولتی که مورد حمله و تهاجم یا اعلان جنگ یکی از دول متعاهدین به اختلاف مقررات عهد نامه تحریم جنگ مورخه ۲۷ اوت ۱۹۲۸ پاریس واقع شده باشد.

ماده ۵

هر گاه یکی از دول متعاهد معتقد شود که ماده چهارم این عهد نامه نقض و یا در شرف نقض می باشد یا با فاصله موضوع را در پیشگاه شورای جامعه ملل مطرح خواهد ساخت. متعاهدین در هیچ مورد اقدامات متجاوزانه متعاهدین را در هیچ وجه مساعدت نمائند.

ماده ۶

هر گاه یکی از دول متعاهد بر علیه دولت ثالثی مبادرت به تجاوز نماید طرف دیگر میتواند بدون اطلاع قبلی این عهد نامه را نسبت به متجاوز فسخ ننماید.

ماده ۷

هر يك از دول متعاهد متقبل می شوند که در حدود سرحدات خود از تشکیل و یا عملیات دستجات مسلح و از ایجاد هر گونه هیئت و یا تشکیلات دیگری برای تخریب مؤسسات موجوده و یا برای اختلال نظم و امنیت هر قسمتی از خاک متعاهد دیگر (سرحدی یا غیر سرحدی) و یا برای واژگونگی و یا از بین بردن طرف دیگر جلوگیری نمایند.

ماده ۸

نظر باینکه دول متعاهد میثاق عمومی تحریم جنگ مورخه ۲۷ اوت ۱۹۲۸ را برسمیت شناخته اند و بموجب میثاق مزبور تسویه یا حل شهر کوته اختلافی یا تنازع (قطع نظر از کیفیت یا منشأ آن) که ممکن است بین آنها بروز نماید باید فقط بوسائل مسالمت آمیز عمل آید این مقررات را تأیید نموده و اعلام می دارند که بهر طریق مسالمت آمیزی که برای این منظور فعلا بین دول متعاهد موجود و یا در آتی موجود شود متوسل خواهند شد.

هیچیک از مواد این عهدنامه نمیتواند بهیچوجه تعهداتی را که دول متعاهد بموجب میثاق جامعه ملل امتهیل شده اند تضعیف نمایند.

این عهد نامه که بزبان فرانسه نوشته شده و در نسخه با وضام رسیده و هر يك از دول متعاهد دریافت يك نسخه آنرا اعتراف می نمایند برای مدت پنج سال منعقد میگردد.

در انقضای این مدت عهد نامه منسوخ میگردد و در صورتیکه یکی از دول متعاهدین با اطلاع قبلی تمسک نماید آنرا اعلام نماید برای پنج سال دیگر بخودی خود تجدید نخواهد شد و قاعده عطفی هر تیا تکثیر میسرودا تا آنکه بیک یا چند دولت دیگر متعاهد فسخ آن را با اطلاع قبلی ششماهه اعلام دارند.

این عهدنامه در صورتی هم که بتوسط یکی از دول متعاهد فسخ شود تیرت دوله متعاهدین در هیچ وجه متعاهدین را در هیچ وجه مساعدت نمائند.

این عهد نامه بتوسط هر يك از دول متعاهد بر طبق مقررات قانون اساسی آن دولت بملکت تصویب و خواهد رسید و در جامعه ملل بتوسط رئیس دارالانشاء ثبت خواهد شد و از رئیس دارالانشاء تقاضای خواهد شد که آنرا با اطلاع سایر دوله

عضو جامعه برساند اسناد تصویب آن بتوسط هر يك از دول متعاهد بدولت ایران تسلیم خواهد کردید بحض اینک اسناد تصویب از طرف دو دولت متعاهد تسلیم گدا این عهد نامه بین آن خود دولت بموجب اجراء نکرده خواهد شد و راجع دولت ثالث وقتی بموقع اجرا گذارده میشود خطه دولت فریبور اشتاد تصویب آنرا تسلیم نماید و به همین قسم در مورد دولت چهارم نیز رفتار خواهد شد بحض هر يك از اسناد تصویب آنرا بتوسط دولت ایران تسلیم نماید و اسناد آنرا در کابینه ثبت خواهد شد و در کابینه ثبت خواهد شد و در کابینه ثبت خواهد شد.

عهد نامه تعرض بین دولت شاهنشاهی ایران و دول شاهنشاهی افغانستان و دولت جمهوری ایران و دولت پادشاهی عراق بشرح بالا در جلسه ۲۵ اسفندماه ۱۳۱۶ تصویب شده است رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

تصویب عهدنامه سرحدی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عراق ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه سرحدی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عراق را که مشتمل بر شش ماده و يك پیوسته است و در تاریخ سی و دوم آبان ماه ۱۳۱۶ در مجلس شورای ملی تصویب شده است تصویب مینماید.

این قانون که مشتمل بر يك ماده و متن عهدنامه طبعی است در جلسه سی و دوم آبان ماه ۱۳۱۶ در مجلس شورای ملی تصویب و شایزده بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است.

عهدنامه سرحدی بین کشور شاهنشاهی ایران و کشور پادشاهی عراق اعلیحضرت همایون شاهنشاهی ایران ازینکطرف رئیس مجلس شورای ملی تصویب مینماید.

و اعلیحضرت پادشاهی عراق از طرف دیگر نظر بمیلی که در تحکیم علائق مودت برادرانه و حسن موافقت بین دو کشور دارند و برای اینکه بطور

قطع خانمه بمسئله سرحدی بین مملکتین بدهند تصمیم با هیئت این عهدنامه نموده و برای این منظور اختیارداران خود را به عنوان نمایندگان تعیین نمودند.

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران: جناب آقای عنایت الله سمیعی وزیر امور خارجه ایران.

اعلیحضرت پادشاه عراق: جناب آقای دکتر ناجی الاصلیل وزیر امور خارجه عراق.

مشارکتهما پس از مبادله اختیارنامه های خود که در کمال صحت و اعتبار بود در مراتب ذیل موافقت نمودند.

(ماده ۱)

این خطوطین معظمتین متعاهدتین موافقت دارند که اسناد ذیل باستثنای اصلاحی که در ماده (۲) این عهدنامه پیش بینی گردیده دارای اعتبار میباشد و طرفین موظف برامعات آنها میباشند.

الف - پرتکل راجع بتحدید حدود ترکیه و ایران که در ۴ نوامبر ۱۹۱۳ در اسلامبول امضاء رسیده است.

ب - صورت مجلس های جملات کمیسیون تحدید حدود سرحدی ۱۹۱۴

نظر بمقررات این ماده و باستثنای آنچه که در ماده ذیل پیش بینی گردیده خط سرحدی بین دو کشور بقراری

است که از طرف کمیسیون مزبور تعیین و ترسیم شده است.

(ماده ۲)

خط سرحدی بجز در نقطه جزیره شطیط (تقریباً در ۳۰ ج و ۱۷ ق و ۲۵ نیه از عرض شمالی و در ۴۸ ج و ۱۹ ق و ۲۸ نیه طول شرقی) رسیده بطور عبور از جسد آبهای جزری بتالوک شیط العرب ملحق میشود و تا نقطه

واقعه در مقابل اسکله فعلی نمره یک آبادان (تقریباً در ۳۰ ج و ۲۰ ق و ۴ نیه عرض شمالی و ۴۸ ج و ۱۶ ق و ۱۳ نیه طول

شرقی) آنرا تعقیب مینماید. از این نقطه مجدداً خط سرحدی بسطح آبهای جزری متصل شده و خط سرحدی را بطوری

که در صورت مجالس عریضه توصیف گردیده است پیروی مینماید.

(ماده ۳)

بمحض امضاء این عهد نامه طرفین متعاهدین کمیسیونی برای نصب علائم سرحدی که عمل آنها از طرف

کمیسیون مذکوره در بند (ب) ماده اول این عهد نامه تعیین گردیده تشکیل میدهند و علائم جدیدی را که لازم بدانند

نصب خواهند کرد

ترکیب کمیسیون و پروگرام کارهای آن بوسیله موافقت خصوصی بین طرفین متعاهدین تعیین خواهد گردید.

(ماده ۴)

ماده اول این عهدنامه در خصوص تعیین مرزها و دریا مقررات ذیل نسبت بشط العرب اجراء خواهد گردید:

الف - شط العرب بطور متساوی برای کشتی های تجاری کلیه کشورهای با هم خواهد بود

ب - کشتی های تجاری غیر از کشتی های جنگی حق الزحمه را داشته و منحصرأ بطور عدلانه بمصارف نگاهداری و قابل کشتی رانی

بودن یا بهبودی راه کشتی رانی و بدخول شط از طرف دریا تخصیص داده خواهد شد و یا بمصارفی که مفید برای

کشتی رانی است خواهد رسید. عوارض مذکوره بر اساس ظرفیت رسمی کشتی ها و یا آب خوری و یا توأم هر دو

حساب خواهد شد.

ب - شط العرب برای عبور ناوهای جنگی و کشتی های دیگر طرفین که برای تجارت اختصاص ندارند باز

خواهد بود.

ج - شط العرب در صورت لزوم و در مواردی که در این عهدنامه ذکر نشده است بوسیله کمیسیون تعیین خواهد شد.

ت - این موضوع که در شط العرب خط سرحدی گاهی از آبهای جزری و گاهی تا لولک و یا وسط المیاء را تعقیب مینماید بهیچوجه بحق استفاده طرفین متعاهدین در تمام جرای شط صدقه وارد نمیاورد.

(ماده ۵)

نظر باینکه طرفین متعاهدین بطوریکه در ماده ۴ این عهد نامه تصریح گردیده منافع مشترک در کشتی رانی

شط العرب دارند متعهد میشوند فرار دادی راجع به نگاهداری و بهبودی راه کشتی رانی و حفاری و راهنمایی و عوارضی

که باید اخذ بشود و تدابیر صحی و اقداماتی که باید برای جلوگیری از قاحت بشود و همچنین کلیه مسائل راجعه به بحر

پیمائی در شط العرب منعقد سازند بطوریکه در ماده ۴ این عهد نامه تصریح گردیده است.

(ماده ۶)

این عهد نامه بتصویب رسیده و اسناد تصویب در بغداد در اسرع اوقات ممکنه مبادله خواهد شد عهد نامه مزبور

از روز مبادله اسناد تصویب بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

بنا علیهذا نمایندگان طرفین متعاهدین این عهدنامه را امضاء نمودند.

در طهران بزبان عربی. فارسی و فرانسه تحریر یافت و در صورت بروز اختلاف متن فرانسه معتبر میباشد.

بتاریخ سیزدهم تیر ماه ۱۳۱۶

پروتکل

در حین امضاء عهدنامه راجع به تحدید حدود بین ایران و عراق طرفین متعاهدین معظمین نسبت به مراتب ذیل

توافق حاصل نمودند:

۱ - خطوط طول و عرض جغرافیائی که در ماده دوم عهدنامه فوق الذکر تقریبی معین شده است بوسیله

کمیسیون فنی که مرکب از اعضاء متساوی العده طرفین متعاهدین خواهد بود بنحو قطعی معلوم میگردد.

خطوط طول و عرض جغرافیائی که بدین طریق و در حدود ماده مزبوره فوق بطور قطعی معین گردیده در یک

صورت جلسه قید و صورت جلسه مزبور پس از امضاء اعضاء کمیسیون فوق الذکر جزء لایتجزای عهدنامه تحدید حدود

خواهد بود.

۲ - طرفین متعاهدین معظمین تعهد میکنند که در ظرف یک سال از تاریخ اجرای عهد نامه فرار دادی را که

بموجب ماده پنج آن پیش بینی شده است منعقد سازند هر گاه با وجود بذل مساعی طرفین فرار داد مذکور در ظرف مدت

یکسال بامضاء نرسید طرفین میتوانند این مدت را بامواقت یکدیگر تمدید نمایند در ظرف مدت یکسال مذکور در قسمت

اول این ماده و هم چنین در ظرف مدتیکه تمدید بعمل میآید (اگر تمدید بعمل بیاید) دولت پادشاهی عراق اجرای تمام

مسائل مربوط بفرار داد مزبور را بر اساسیکه فعلاً معمول است بعهده خواهد گرفت و دولت شاهنشاهی ایران را هر شش ماه

یکمرتبه در جریان کار هائیکه انجام یافته و جوئی که گرفته شده و بخارجی که بعمل آمده و هر نوع اقدام دیگری که

عجرا شده باشد خواهد گذاشت

۳ - هر گاه یکی از طرفین متعاهدین معظمین بیک ناو جنگی یا ناوهای دیگر دولتی که اختصاص بتجارت نیافته

و متعلق بدولت ثالثی باشد اجازه دهد تا به بنادر خود واقعه در شط العرب وارد گردد اجازه مزبور بمنزله آن خواهد

بود که از ناحیه طرف دیگر صادر شده باشد تا ناوهای مذکور بتوانند برای عبور از آبهای متعلق به طرف دیگر الذکر

استفاده نمایند با این حال طرفی که چنین اجازه صادر میکند باید فوراً طرف دیگر را مطلع سازد و در آن

هنگامی که در مورد این موضوع در مجلس شورای ملی ایران در روز ۲۳ شهریور ۱۳۱۶ در جریان جلسه علنی و در وقت عصر در مقابل دولت انگلیس وارد نظر شد.

در این جلسه در مورد این موضوع در مجلس شورای ملی ایران در روز ۲۳ شهریور ۱۳۱۶ در جریان جلسه علنی و در وقت عصر در مقابل دولت انگلیس وارد نظر شد.

عقد نامه سرحدی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عراق بشرح بالا در جلسه ۲۵ اسفند ماه ۱۳۱۶ تصویب شده است.

قانون

تصویب عهدنامه مودت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عراق

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه مودت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عراق را که مشتمل بر چهار ماده است و در تاریخ ۲۷ تیر ماه ۱۳۱۶ مطابق ۱۸ ژوئیه ۱۹۳۷ در طهران امضاء رسیده تصویب مینماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن عهدنامه ضمیمه است در جلسه بیست و پنجم اسفند ماه یک هزار و سیصد و شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عراق

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از یکطرف

اعلیحضرت پادشاه عراق از طرف دیگر

با توجه به دو با نهایت صداقت مایلند مناسبات دو جبهه صمیمانه که همواره بین کشور شاهنشاهی ایران و کشور پادشاهی عراق موجود بوده و میسر است که در هر دو طرف کامل دارند که تمهید روابط برادرانه بر اساس معامله متقابل و مساوات کامل و برابری سعادت و رفاه دو ملت ایران و عراق خواهد شد.

مختارگان مختار خود را بقرار ذیل معین کردند

جناب آقای دکتور حاج میرزا محمد باقر خاوری

نمایندگان مختار مذکور پس از مبادله اختیار نامه های خود که واجد شرایط صحت و اعتبار بود در مواد ذیل موافقت کردند:

ماده اول - بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عراق و همچنین بین اتباع دو کشور صلح دائمی و دوستی خلل ناپذیر برقرار خواهد بود.

ماده دوم - نمایندگان سیاسی و قنصلی هر یک از دو دولت معظم متعاهد در خاک طرف دیگر بشرط رعایت کامل معامله متقابل از حقوق و مزایا و مصونیتها و معافیت هائی که بنمایندگان سیاسی و قنصلی دولت کامله الراء داده شده و بموجب اصول و معمول حقوق عمومی بین المللی مقرر گردیده است بهره مند خواهند شد.

ماده سوم - دو کشور معظم متعاهد موافقت دارند که پس از تصویب عهدنامه حاضر در اسرع اوقات عهدنامه ها و قرار دادهای ذیل را منعقد سازند.

- ۱ - قرار داد حسن همجواری و راجع به امنیت منطقه سرحدی و تسویه اختلافاتیکه در منطقه مذکور اتفاق میافتد.
- ۲ - عهد نامه استرداد مجرمین.
- ۳ - عهد نامه اقامت و تابعیت.
- ۴ - عهدنامه تجارتی.
- ۵ - قرارداد تعاون قضائی.
- ۶ - قرارداد قنصلی.
- ۷ - قرارداد راجع به پست و تلگراف.

ماده چهارم - این عهدنامه بتصویب خواهد رسید و اسناد تصویب در بغداد مبادله خواهد شد.

عهد نامه از تاریخ مبادله اسناد تصویب بموقع اجرا در خواهد آمد.

نظر بمراتب فوق نمایندگان مختار طرفین عهدنامه حاضر را امضاء نمودند در طهران در دو نسخه بزبانهای فارسی و عربی و فرانسه نوشته شده و در صورت بروز اختلاف متن فرانسه معتبر خواهد بود.

عهد نامه مودت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عراق بشرح بالا در جلسه ۲۵ اسفند ماه ۱۳۱۶ بتصویب رسیده است.

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

تصویب عهدنامه تسویه مسالمت آمیز اختلافات بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عراق

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه تسویه مسالمت آمیز اختلافات بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عراق را که مشتمل بر ۲۴ ماده است و در تاریخ دوم مرداد ماه ۱۳۱۶ مطابق ۲۴ ژوئیه ۱۹۳۷ در طهران بامضاء رسیده تصویب مینماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن عهدنامه ضمیمه است در جلسه بیست و پنجم اسفند ماه یک هزار و سیصد و شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

عهدنامه برای تصفیه مسألت آمیز اختلافات

مقدمه

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

و
اعلیحضرت ملك عراق

نظر باحساسات مودت آمیز موجوده بین مملکتین

و نظر باینکه مایلند بوسائل مسألت آمیز و در حدود میثاق جامعه ملل تصفیه هرگونه اختلافاتی که بین آنها بروز نماید تأمین نمایند. تصمیم بانعقاد عهدنامه بین خود گرفته و برای نیل باین منظور وزراء مختار خود را بطریق ذیل تعیین نمودند.

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای عنایت الله سمیعی وزیر امور خارجه ایران

اعلیحضرت ملك عراق

جناب آقای دکتر ناجی الاصلیل وزیر امور خارجه عراق

مشارالیهما پس از ارائه اعتبار نامه های خود که با ترتیب لازم تنظیم گردیده بود در مراتب ذیل موافقت حاصل نمودند.

ماده اول

طرفین معظمین متعهدین متقبل میشوند که هرگونه اختلافاتی که بین آنها بروز نماید و تصفیه آن بوسائل معموله مذاکرات سیاسی ممکن نشود بترتیب تصفیه مسألت آمیز مقرر در این عهدنامه حل نمایند.

ماده ۲

۱ - کلیه اختلافات باستثنای موارد مقرر در بند سوم این ماده دائر بحقی که هر یک از طرفین برای خود قائل شده و مورد موافقت طرف دیگر نیست بدیوان داوری دائمی بین المللی ارجاع خواهد شد.

مگر آنکه طرفین تصفیه آنرا بتوسط يك دیوان حکمیتی که ذیلاً پیش بینی شده است ترجیح دهند.

۲ - بدیهی است که اختلافات فوق الذکر عبارتند از اختلافاتی که مخصوصاً در ماده ۳۶ نظامنامه دیوان داوری بین المللی تصریح شده است.

۳ - بند اول این ماده شامل اختلافات ذیل نخواهد شد.

الف - اختلافاتی که قبل از اجرای این عهد نامه بروز نموده و یا اختلافاتی که راجع است بوضعیات ومسائل موجوده قبل از اجرای این عهدنامه

ب - اختلافات راجع بمسائلیکه حقوق بین الملل تصفیه آنرا در صلاحیت مانع للغير یکی از طرفین معظمین متعهدین قرار میدهد.

ج - اختلافات راجع بوضعیت ارضی یکی از طرفین متعهدین.

ماده ۳

در صورتیکه بین طرفین موافقت حاصل شود که یکی از اختلافات مذکوره در بند اول ماده قبل را بیکدیوان

حکمت ارجاع نمایند موافقت نامه مخصوصی تنظیم و در آن موضوع اختلاف و حکمتهائی که انتخاب شده و طریق اجرای حکمت را معین خواهند نمود.

هرگاه در موافقت نامه مخصوصی مراتب بطور کافی تصریح نشده باشد مقررات معاهده لاهه مورخه ۱۸ اکتبر ۱۹۰۷ برای تصفیه مسألت آمیز اختلافات بین المللی در موارد لازم اعمال خواهد شد و هرگاه موافقت نامه مزبور در خصوص قواعد راجعه باصل اختلاف که حکم ها باید مراعات نمایند ساکت باشد بحکم قواعد اساسی مصرجه در ماده ۳۸ اساسنامه دیوان داوری بین المللی را بموقع اجرا خواهد گذاشت.

ماده ۴

هرگاه طرفین متعهدین راجع بموافقت نامه مخصوص مقرر در ماده سابق موافقت حاصل نمودند و یا اینکه نتوانستند حکم ها را تعیین نمایند هر يك از طرفین میتواند بعد از يك اخطار قبلی سه ماهه اختلاف را بموجب تقاضای مستقیم بدیوان دائمی داوری بین المللی ارجاع سازند.

ماده ۵

۱ - در مورد اختلاف مذکوره در ماده ۲ بند اول طرفین میتوانند قبل از هر اقدامی در پیشگاه دیوان دائمی داوری بین المللی یا قبل از مبادرت به هرگونه اقدام برای ارجاع امر بحکمت برای تصفیه موضوع به ترتیب اصلاح ذات البین مقرر در این عهد نامه متوسل شوند.

۲ - در صورت مبادرت باصلاح ذات البین وعدم موفقت بآن هیچیک از طرفین نمیتوانند قبل از انقضای یکماه از تاریخ اختتام عملیات کمیسیون اصلاح ذات البین موضوع را به پیشگاه دیوان داوری بین المللی برده و یا تقاضای تشکیل دیوان حکمت مقرر در ماده ۳ را بنمایند.

ماده ۶

هرگونه اختلافی که تصفیه آن بموجب مقررات این عهد نامه بوسیله تصمیم قضائی یا حکمت مقدور نباشد بطریقه اصلاح ذات البین حل خواهد گردید.

ماده ۷

اختلافات مذکوره در ماده قبل بیک کمیسیون اصلاح ذات البین که بتوسط طرفین متعهدین بطریقی که ذیلاً پیش بینی شده است تشکیل میشود مراجعه خواهد گردید.

ماده ۸

در صورت بروز اختلاف بین طرفین يك کمیسیون اصلاح ذات البین سه ماه بعد از تاریخ ابلاغ تقاضای یکی از طرفین برای انعقاد آن بطرف دیگر بجهت رسیدگی باختلاف مزبور منعقد خواهد گردید کمیسیون اصلاح ذات البین بجز در مواردی که طرفین توافق تصمیم دیگری اتخاذ نمایند بطریق ذیل منعقد خواهد شد.

۱ - کمیسیون مرکب از پنج عضو خواهد بود هر يك از طرفین يك کمیسر که ممکن است از اتباع خود آن دولت باشد تعیین مینمایند و سه کمیسر دیگر با موافقت طرفین از اتباع دول ثالث انتخاب خواهد شد. کمیسرها رئیس کمیسیون را انتخاب خواهند نمود.

۲ - هرگاه محل یکی از کمیسرها در اثر فوت یا استعفا یا علت دیگری خالی شود در اسرع اوقات ممکنه بطریقی که برای انتصاب کمیسرها پیش بینی شده است کمیسر دیگر انتخاب خواهد شد.

ماده ۹

هرگاه انتصاب کمیسرهائی که باید از اتباع دول ثالث انتخاب شوند در مدت مقرر در ماده ۸ بعمل نیاید

رئیس متصدی شورای جامعه ملل به تقاضای یکی از طرفین مبادرت بانتهاب کمیسر مزبور خواهد نمود .

ماده ۱۰

۱ - کمیسیون اصلاح ذات البین در اثر تقاضائی که یکی از طرفین با موافقت طرف دیگر از رئیس آن نموده و یا در صورت عدم توافق تقاضای مزبور را یکی از طرفین مستقلاً از او نموده باشد رسیدگی بامر را عهده دار می شود .

۲ - تقاضای مزبور پس از آنکه بطور اختصار موضوع اختلاف را شرح میدهد کمیسیون را دعوت خواهد نمود که بهر گونه اقدامی که برای تصفیه دوسنه موضوع صلاح میدانند مبادرت نماید .

۳ - در صورتیکه تقاضا از جانب یکی از طرفین صادر شده باشد باید بفوریت تقاضای مزبور را بطرف دیگر نیز اشعار دارد .

ماده ۱۱

۱ - کمیسیون اصلاح ذات البین بجز در مواردیکه طرفین طور دیگر موافقت حاصل کنند در عملیکه رئیس آن معین نماید منعقد خواهد شد .

۲ - کمیسیون میتواند در هر موقع از رئیس دارالانشاء جامعه ملل خواهش نماید که در اجرای مأموریت آن بوی مساعدت نماید .

ماده ۱۲

عملیات کمیسیون اصلاح ذات البین منتشر نخواهد شد مگر بموجب تصمیم کمیسیون و با رضایت طرفین متعاهدین

ماده ۱۳

۱ - در صورتیکه طریقه دیگر مقرر نشده باشد کمیسیون اصلاح ذات البین طرز اجرای عملیات خود را رأساً مرتب خواهد نمود و طرز عملیات مزبور باید طوری باشد که اظهارات هر یک از طرفین اصفاء شود .

۲ - نمایندگی طرفین متعاهدین در کمیسیون اصلاح ذات البین بتوسط مأمورینی که واسط بین آنها و کمیسیون خواهند بود بعمل خواهد آمد علاوه بر این طرفین می توانند بکمک و مساعدت مستشاران و متخصصین که برای این کار تعیین نموده اند متوسل شده و اصغای اظهارات هر کسی را که شهادت آن بنظر آنها مفید میآید تقاضا نمایند .

۳ - کمیسیون می تواند توضیحات شفاهی از مأمورین و مستشاران و متخصصین طرفین و از کلیه اشخاصی که با رضایت دول متبوعه آنها احضار آنها را مفید بداند تقاضا نماید .

ماده ۱۴

تصمیمات کمیسیون اصلاح ذات البین جز در مواردی که طرفین متعاهدین بطریق دیگر موافقت نمایند با کثرت آراء اتخاذ خواهد شد و کمیسیون نمیتواند راجع به اصل اختلاف اظهار نظر نماید مگر آنکه کلیه اعضا آن حاضر باشند .

ماده ۱۵

طرفین متعهد می شوند که عملیات کمیسیون اصلاح ذات البین را تسهیل نموده و مخصوصاً هر قدر بیشتر ممکن است اسناد و اطلاعات مفیده را در دسترس آن بگذارند و برای آنکه کمیسیون بتواند در خاک طرفین و بر طبق قوانین آنها باحضر و اصغاه شهود یا متخصصین و یا معاینه عملی اقدام نماید هر گونه وسائلیکه برای طرفین ممکن شود جهت کمیسیون فراهم نماید .

ماده ۱۶

در مدت عملیات کمیسیون هر يك از اعضای آن که از اتباع دول ثالث بوده باشند فوق العاده که مبلغ آن با موافقت طرفین متعاهدین معین خواهد شد دریافت خواهند نمود و هر يك از طرفین نصف مبلغ مزبور را تأدیه مینماید . پرداخت کلیه مخارجی که برای اجرای عملیات کمیسیون مصرف خواهد شد بهمین طریق بین طرفین متعاهدین تقسیم خواهد گردید .

ماده ۱۷

۱ - وظیفه کمیسیون اصلاح ذات البین روشن ساختن مسائل متنازع فیه و جمع آوری کلیه اطلاعات مفیده برای اینکار بوسیله تحقیقات و یا وسائل دیگر و مجاهدت برای اصلاح طرفین خواهد بود . پس از رسیدگی بامر کمیسیون می تواند به طرفین متعاهدین مواد تصفیه که بنظر آن مناسب می آید ابلاغ و ضرب الاجلی برای اظهار نظر طرفین معین نماید .

۲ - در خاتمه عملیات خود کمیسیون صورت مجلسی بمقتضای مسوود تهیه خواهد نمود در صورت مجلس مزبور موافقت طرفین و در صورت لزوم شرایط تصفیه امر و یا عدم موافقت آنها قید خواهد شد .

۳ - بجز در مواردی که طرفین بطریق دیگری موافقت نمایند عملیات کمیسیون بایستی شش ماه بعد از روزی که تصفیه اختلاف بآن مر اجعه شده است خاتمه پیدا نماید .

ماده ۱۸

هر گاه بعد از اختتام عملیات کمیسیون اصلاح ذات البین تا مدت یکماه طرفین بوسیله دیگری جهت تصفیه مسالمت آمیز موافقت حاصل نکنند اختلاف مزبور مشمول مقررات ماده ۱۵ اساسنامه جامعه ملل خواهد گردید . این ماده شامل موارد مذکوره در ماده پنج این عهد نامه نخواهد شد .

ماده ۱۹

طرفین متعهد می شوند که از هر گونه اقدامی که ممکن است بالنتیجه اسباب مزاحمت اجرای تصمیم قضائی و حکمیت و ترتیب پیشنهادی کمیسیون اصلاح ذات البین یا شورای جامعه ملل را فراهم سازد خود داری نمایند و بطور کلی مبادرت بهر اقدامی که اختلافات موجوده را سخت تر ساخته و یا آنرا توسعه دهد ننمایند .

ماده ۲۰

۱ - مقررات این عهدنامه بین طرفین متعاهدین در صورتی هم که دولت ثالثی در اختلاف موجوده بین طرفین ذینفع باشد مجری و مرعی خواهد بود .

۲ - طرفین میتوانند باموافقت یکدیگر دولت ثالث فوق الذکر را دعوت نمایند که در اصلاح ذات البین یا حکمیت دخالت نماید .

ماده ۲۱

اختلافات راجع به تفسیر یا اعمال این عهد نامه هم چنین اختلافات راجع به تعریف اختلاف و یا مفهوم و توسعه مستثنیات بدیوان دائمی داوری بین المسلمی ارجاع خواهد شد .

ماده ۲۲

هیچیک از مقررات این عهد نامه را نمیتوان طوری توجیه نمود که لطمه بحقوق طرفین متعاهدین در استمداد از شورای جامعه ملل در حدود میثاق جامعه و یا این عهدنامه وارد سازد .

ماده ۲۳

۱ - این عهد نامه به تصویب خواهد رسید و اسناد مصدق آن هر چه زودتر در بغداد مبادله خواهد شد

۲- این عهدنامه بفوریت بعد از مبادله اسناد مصدق مجری خواهد گردید

۳- این عهدنامه در جامعه ملل بتوسط رئیس دارالانشاء ثبت و از مشارالیه تقاضا خواهد شد که این موضوع را به اطلاع کلیه ممالک عضو جامعه ملل و ممالک دیگر برساند.

ماده ۲۴

۱- این عهدنامه برای مدت پنجسال از تاریخ اجرای آن منعقد میشود.

۲- هرگاه لا اقل ششماه قبل از انقضاء مدت مزبور فسخ آن اعلام نگرددید برای مدت پنجسال دیگر نیز بقوت خود باقی خواهد ماند و قس علیهذا.

۳- در صورتی هم که یکی از طرفین متعاهدین باعلام فسخ این عهدنامه مبادرت نماید هر گونه مراسمی که برای تسویه اختلاف در موقع انقضاء این عهدنامه شروع شده باشد تا اختتام طبیعی خود ادامه خواهد نمود.

در طهران در دو نسخه بزبان فرانسه نوشته شد

بتاریخ ۲۲ ژوئیه ۱۹۳۷

صورت مجلس امضاء

در موقع انعقاد عهدنامه تصفیه مسالمت آمیز اختلافات بین کشور شاهنشاهی ایران و کشور پادشاهی عراق نمایندگان مختار طرفین موافقت نمودند که همان متن عهدنامه مذکور را که در تاریخ ۲۲ ژوئیه ۱۹۳۷ پاراف شده است امضاء نمایند

طهران ۲۴ ژوئیه ۱۹۳۷

امضاء - سمیعی وزیر امور خارجه ایران

امضاء - وزیر امور خارجه عراق

عهدنامه تسویه مسالمت آمیز اختلافات بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عراق بشرح بالا در جلسه ۲۵ اسفند ماه ۱۳۱۶ تصویب شده است.

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

تصویب عهدنامه مودت و حکمیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی مجارستان

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه مودت و حکمیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی مجارستان را که مشتمل بر پنج ماده و یک پرتکل اختتامیه است و در تاریخ ۱۸ دسامبر ۱۹۳۷ مطابق ۲۷ آذر ماه ۱۳۱۶ در طهران باامضاء رسیده تصویب مینماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن عهدنامه و پرتکل ضمیمه است در جلسه بیست و پنجم اسفند ماه یکهزار و سیصد و شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

عهد نامه مودت و حکمیت

بین

دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی مجارستان

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

و

والا حضرت نایب السلطنه مجارستان

نظر باینکه مایلند روابط مودت قدیمی را بین دو کشور تحکیم نمایند تصمیم به انعقاد عهدنامه مودت و حکمیت نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را بقرار ذیل تعیین نمودند:

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای عنایت الله سمیعی وزیر امور خارجه ایران

والا حضرت نایب السلطنه مجارستان

جناب آقای زلتان دومار بیاجی دومار کوس و باتیز فالوا نماینده فوق العاده و وزیر مختار دولت پادشاهی مجارستان

مشار البهما بعد از مبادله اختیار نامهای خود که در کمال صحت و اعتبار بود در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند.

ماده ۱ - بین دولتین ایران و مجارستان و اتباع آنها صلح خلل ناپذیر و دوستی صمیمانه و دائم برقرار خواهد بود.

ماده ۲ - دولتین متعاهدین موافقت دارند که روابط سیاسی و قونسولی خود را بر طبق اصول عمومی بین المللی ادامه دهند و نیز موافقت دارند که نمایندگان سیاسی و قونسولی هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بشرط معامله متقابله از معامله که بموجب حقوق عمومی بین المللی مقرر و بهیچوجه مادون رفتار معموله نسبت به نمایندگان سیاسی و قونسولی دولت کامله الوداد نخواهد بود بهره مند شوند.

ماده ۳ - دولتین متعاهدین موافقت دارند روابط قونسولی و تجارتی و گمرکی و بحر پیمائی بین دو کشور و نیز شرایط اقامت و توقف اتباع خود را در خاک یکدیگر بموجب قرار داد هائی بر طبق اصول و معمول حقوق بین المللی و بر روی اساس مساوات و معامله متقابله کامل تنظیم نمایند.

ماده ۴ - دولتین متعاهدین موافقت دارند کلیه اختلافاتی را که بین آن ها در موضوع اجراء یا تفسیر مقررات کلیه عهد و قرار داد هائیکه منعقد شده یا در آتی منعقد گردد و منجمله راجع بهمین عهدنامه بظهور میرسد و بطریق دوستانه از مجرای عادی سیاسی در مدت متناسبی تسویه نشود به حکمیت رجوع نمایند این ترتیب در صورت لزوم برای تشخیص اینکه آیا اختلاف مربوط به تفسیر یا راجع به اجرای عهد و قرار دادهای نام برده میباشد نیز عمل خواهد گردید. حکم محکمه حکمیت الزام آور است برای هر قضیه متنازع فیها محکمه حکمیت بنا بتقاضای یکی از دولتین متعاهدین و بترتیب ذیل تشکیل خواهد یافت. هر يك از دولتین متعاهدین در ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضا نامه حکم خود را که ممکن است از اتباع کشور ثالثی هم انتخاب گردد تعیین خواهد نمود.

چنانچه دولتین در ظرف مدت سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضا نامه راجع بدتی که در ظرف آن حکمین میبایستی حکم خود را صادر کنند موافقت حاصل ننمایند و یا نتوانند بتسویه اختلاف در ظرف مدتی که برای آنها معین گردیده نایل شوند دولتین یک نفر از اتباع دولت ثالثی را بعنوان حکم ثالث انتخاب خواهند نمود.

چنانچه دولتین در ظرف مدت دو ماه از تاریخ تقاضای تعیین حکم ثالث راجع بانتخاب او موافقت حاصل نمایند دولتین نام برده مشترکا یا در صورتیکه در ظرف مدت دو ماه بعد از آن هم تقاضای مشترکی از طرف آن ها به عمل نیاید هر يك از آنها که زودتر اقدام کند از رئیس دیوان دائمی داوری بین المللی لاهه تقاضا خواهد نمود حکم ثالث را از بین اتباع دولت ثالثی انتخاب نماید. باموافقت طرفین ممکن است صورتی از ممالک ثالثی که رئیس دیوان دائمی داوری بین المللی باید حکم ثالث را منحصرأ از آنها انتخاب نماید بمشار الیه تسلیم گردد.

طرفین میتوانند راجع بشخص حکم ثالث قبلاً برای مدت معینی قراری بین خود بدهند طرز عملی که حکمین باید اتخاذ نمایند اگر بوسیله قرار مخصوصی بین دولتین معین نشده و در مدتی که از موقع تعیین حکم ها تجاوز نکند منعقد نشده باشد بوسیله خود حکمین تعیین خواهد گردید.

هر گاه تعیین يك نفر حکم ثالث لازم گردد و بین دولتین متعاهدین راجع به طرز عملی که بعد از تعیین حکم مزبور باید تعقیب شود قراری داده نشده باشد حکم ثالث با دو حکم اولی تشکیل محکمه حکمیت داده و طرز عمل خودشان را معین نموده اختلاف را تسویه خواهند کرد کلیه تصمیمات محکمه با اکثریت آراء اتخاذ خواهد گردید.

ماده ۵ - این عهد نامه به تصویب رسیده و مبادله نسخ مصوبه آن در اسرع اوقات ممکنه بعمل خواهد آمد عهد نامه مزبور بعد از مبادله نسخ مصوبه بموقع اجراء گذارده خواهد شد.

بنابرین نمایندگان مختار طرفین این عهد نامه را امضاء و بمهر خود رسانده اند.

در دو نسخه در طهران نوشته شد ۱۸ دسامبر ۱۹۲۷

پرتکل اختتامیه

در موقع امضای عهد نامه مودت و حکمیت منعقد امروز بین ایران و مجارستان اختیار داران امضاء کننده اظهار ذیل را که جزء لاینجزای عهد نامه میباشد نمودند.

دولتین متعاهدین این حق را برای خود محفوظ میدارند که مقررات ماده ۴ عهد نامه مودت و حکمیت را ده سال بعد از تاریخ مبادله نسخ مصوبه آن مورد تجدید نظر قرار بدهند.

عهد نامه مودت و حکمیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی مجارستان بشرح بالا در جلسه ۲۵ اسفند ماه ۱۳۱۶ تصویب شده است

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

بودجه یکساله یکهزار و سیصد و هفده مجلس شورای ملی

ماده اول - برای مقرری و هزینه دوازده ماهه سال هزار و سیصد و هفده مجلس شورای ملی مبلغ هفت میلیون و پانصد و هفتاد و هفت هزار و ششصد و چهل ریال (۷۰۷۷۶۴۰ ریال) موافق فقره ۱ تا ۴ پیوست اعتبار بکار پردازی مجلس داده میشود.

ماده دوم - برای حقوق و هزینه دوازده ماهه چاپخانه مجلس مبلغ دو میلیون و دوست و هشتاد و دو هزار و سیصد و شصت ریال (۲۲۸۲۳۶۰ ریال) موافق فقره (۱) و (۲) پیوست اعتبار بکار پردازی مجلس داده میشود.

ماده سوم - مجلس شورای ملی بکار پردازی مجلس اجازه میدهد در آمد چاپخانه مجلس و باغ بهارستان را جزو جمع حسابات مجلس محسوب دارد.

این قانون که مشتمل بر سه ماده و صورت ضمیمه است در جلسه بیست و پنجم اسفند ماه یکهزار و سیصد و شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

ملاحظات	مبلغ شالیانه		نفرات پایه	گزارش
	ریال	ریال کل		
	۴۸۶۰۰۰۰	۴۸۶۰۰۰۰	۱۳۴	تفصیل ماده اول فقره ۱ مقرری آقایان نمایندگان و تفاوت مقرری ریاست مجلس
		۳۷۴۴۰	۹	قانون گزاری معاون اداری ریاست مجلس
		۱۹۶۸۰	۷	منشی و مترجم دبیر خانه
		۲۵۴۴۰	۸	رئیس
		۲۲۴۴۰	۷	معاون فعلی (پایه قضائی)
		۶۴۳۲۰	۶	عضو
		۲۳۸۸۰	۵	عضو
		۲۵۴۴۰	۸	بایگانی جاری و راکد رئیس
		۱۷۲۸۰	۶	معاون
		۱۴۸۸۰	۶	مدیر بایگانی راکد
		۲۵۶۸۰	۵	عضو
		۸۱۶۰	۴	عضو
		۲۹۶۴۰	۸	تند نویسی و تحریر صورت مجلس رئیس
		۱۷۲۸۰	۶	معاون
		۴۴۶۴۰	۶	عضو
		۷۱۶۴۰	۵	عضو
		۱۶۳۲۰	۴	عضو
		۱۳۲۰۰	۱	عضو کتابخانه
		۲۵۴۴۰	۸	قوانین و مطبوعات رئیس
	۴۸۶۰۰۰۰	۵۰۲۸۰۰		

ملاحظات	مبلغ کل		تفرات	پایه	گزارش
	ریال	مبلغ سالیانه ریال			
	۴۸۶۰۰۰۰	۵۰۲۸۰۰			
		۱۷۲۸۰	۶	۱	معاون
		۴۷۰۴۰	۶	۳	عضو
		۱۶۳۲۰	۴	۲	عضو
		۶۲۴۰	۳	۱	عضو
		۱۹۶۸۰	۷	۱	دائرة کمیسوینها مدیر
		۱۴۸۸۰	۶	۱	معاون
		۱۷۲۸۰	۶	۱	دائرة ارسال مراسلات مدیر
		۸۱۶۰	۴	۱	معاون
	۶۵۵۶۸۰	۶۰۰۰			اعتبار خصوصی
					فقره ۳ کارپردازی
		۳۷۴۴۰	۹	۱	معاون اداری
		۱۷۲۸۰	۶	۱	منشی
		۳۷۴۴۰	۹	۱	اداره حسابداری کل رئیس
		۱۷۲۸۰	۶	۱	معاون
		۱۲۸۴۰	۵	۱	منشی
		۳۵۲۸۰	۴	۴	حسابدار
		۱۹۶۸۰	۷	۱	دائرة صندوق مدیر
		۸۱۶۰	۴	۱	معاون و حسابدار
		۲۹۶۴۰	۸	۱	کتابخانه رئیس
		۸۱۶۰	۴	۱	معاون
	۵۵۱۵۶۸۰	۲۲۳۲۰۰			

ملاحظات	مبلغ کل		تفرات	پایه	گزارش
	ریال	مبلغ سالیانه ریال			
	۵۵۱۵۶۸۰	۲۲۳۲۰۰			
		۲۴۴۸۰	۴	۳	عضو
		۳۸۴۰	۱	۱	عضو
		۱۷۲۸۰	۶	۱	دائرة کارگزینی مدیر
		۸۱۶۰	۴	۱	عضو
		۶۲۴۰	۳	۱	عضو
		۱۷۲۸۰	۶	۱	دائرة ملزومات مدیر
		۹۴۸۰	۴	۱	معاون
		۴۴۴۰	۱	۱	عضو
		۱۹۶۸۰	۷	۱	دائرة مجله مذاکرات مجلس و توزیع لوایح مدیر
		۳۲۱۶۰	۶	۲	معاون و عضو
		۱۲۸۴۰	۵	۱	عضو
		۱۷۶۴۰	۴	۲	عضو
		۲۵۴۴۰	۸	۱	بازرسی رئیس
		۸۱۶۰	۴	۱	عضو
		۸۲۸۰	۱	۲	عضو
		۸۱۶۰	۱	۱	خدمت گزاران جزء ناظر
		۶۷۲۰	۱	۱	دربان باشی
		۱۹۲۰۰	۴	۱	دربان
		۶۴۸۰	۱	۱	مسئول امور برقی و مکانیکی
		۴۵۶۰	۱	۱	کمک مکانیک
		۱۱۰۴۰	۲	۲	تلفونچی
	۵۵۱۵۶۸۰	۴۹۴۷۶۰			

ملاحظات	مبلغ کلی		نفرات	پایه	گزارش
	ریال	ریال			
	۷۵۷۷۶۴۰	۱۱۶۶۴۰			
		۵۰۴۰	۲	۱	مصصح
		۱۷۲۸۰	۶	۱	مدیر گراور سازی
		۱۲۸۴۰	۵	۱	معاون
		۸۱۶۰	۴	۱	نقاش ورتوشه گر
		۳۸۴۰	۱	۱	نقاشین
		۴۴۴۰	۱	۱	ناظر
		۱۷۴۰۰	۲		مترجم و ماشین نویس (کنتراتی)
					خدمت گزاران جز
		۶۰۰۰	۱		تخصیص دار
		۷۸۰۰	۲		کمک انبار و کاغذ شمار
		۲۶۰۴۰	۱۰		پیشخدمت و آبدار و فراش
					قسمت فنی
		۳۰۰۰۰	۸		گراور ساز
		۵۴۰۰	۱		مسئول اشتر و تیبی و کالوانوپلاستیک
		۳۶۰۰	۱		معاون
		۱۲۶۰۰	۵		عضو
		۹۳۶۰	۱		مسئول ماشینخانه
		۶۰۰۰	۱		معاون
		۹۲۴۰۰	۲۹		عضو
		۱۵۰۰۰	۱		مسئول افسس
		۶۰۰۰	۱		معاون
		۱۸۲۴۰	۶		عضو
		۱۱۴۰۰	۶		مسئول موتورخانه و الکتریک
		۸۶۴۰	۳		عضو
		۸۱۶۰	۱		مسئول حروفچینی
		۴۸۷۲۰	۱۶		حروف چین
	۷۵۷۷۰۴۶	۵۰۱۰۰۰			

ملاحظات	مبلغ کلی		نفرات	پایه	گزارش
	ریال	ریال			
	۷۵۷۷۶۴۰	۵۰۱۰۰۰			
		۶۰۰۰	۱		مسئول فرم بندی
		۴۱۱۶۰	۱۴		عضو
		۷۴۴۰	۱		مسئول صحافی
		۴۸۰۰	۱		معاون
		۵۶۴۰۰	۲۱		عضو
		۸۵۲۰	۲		مسئول صحافی اوراق بهادار
		۸۱۹۶۰	۳۵		عضو
		۴۹۲۰	۱		مسئول حروف ریزی و تیبو گراف
		۱۲۸۴۰	۵		عضو
		۸۵۱۶۰			اعتبار اضافه کاری و فوق العاده
		۵۴۰۰۰	۱		متخصص فنی (کنتراتی)
		۹۸۰۰۰	۲		متخصص ماشینخانه و تیزاب کاری موتور گراور
					اعتبار برای کارگران فنی جهت ماشینهای
					جدید که بقدر لزوم و احتیاج استخدام
					خواهند شد
		۸۵۰۰۰			فقره ۴ (هزینه)
		۸۰۰۰۰۰			اعتبار خرید ماشین آلات و لوازم مربوطه
		۵۰۰۰۰			تکمیل اثاثیه و تعمیرات لازمه
		۳۰۰۰۰۰			هزینه چاپخانه از مرکب و روغن و
		۲۲۰۰۰			ژلاتین و نفت و دواجات و غیره
		۲۰۰۰۰			سوخت زمستانی
					اعتبار فوق العاده
		۴۱۶۰			ملبوس خدمت گزاران جزء سالی
			۱۳		نفری دودست
	۱۲۳۵۱۶۰	۳۹۰۰۰			عیدی نوروز خدمت گزاران چاپخانه
					جمع ماده ۲ بودجه چاپخانه
	۲۲۸۲۳۶۰				جمع کل ماده اول و دوم
	۹۸۶۰۰۰۰				

از کلیه اعتبارات چاپخانه مبلغ یکصد و هفتاد و هفت هزار مارک و دوهزار و یکصد و هشتاد و پنج پهلوی وزارت مالیه ارز خواهند داد و بهای آنرا دریافت خواهند داشت

صورت بالا ضمیمه قانون بودجه یکساله یکهزار و سیصد و هفده مجلس شورای ملی بوده و صحیح است

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری